

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník 89

Číslo 30

26. července

Cena: 7 Kč

ODKAZ SVĚDKA PÁNĚ JANA HUSA ČLOVĚKU DNEŠNÍ DOBY

Beseda Slovan v Ženevě, Svaz Čechů a Slováků ve Švýcarsku, Společnost Husova muzea v Praze, Česko-německý spolek Konstanz a město Konstanz uspořádaly u příležitosti oslav státního svátku České republiky ve dnech 5. - 7. července dvou-denní setkání jehož se zúčastnil vedle místopředsedy Senátu dr. Jiřího Lišky a zástupců Sněmovny PČR, velvyslance ČR ve Švýcarsku Mgr. Vladimíra Eisenbruka, prof. Jana Švejnara a představitelů Českobratrské církve evangelické také pražský biskup ThDr. David Tonzar, Th. D. Z prvního dne návštěvy přinášíme promluvu přednesenou bratrem biskupem u Husova kamene v Kostnici.

Sestry a bratři, vážení hosté, stojíme na památných místech, kde si v novodobé historii již pravidelně připomínáme smrt Jana Husa, kněze, kazatele, univerzitního mistra a rektora Karlovy univerzity. Někdo je zde možná poprvé a někdo sem přichází pravidelně, aby se v malé chvíli zamyslel nad odkazem člověka, který sám jistě v těžkých modlitebních chvílích hledal cestu z tragického stavu společnosti a církve XV. století. Společnosti zasažené touhou po moci, nepotismem a simonií, houbou za materiálním blahobytem. Hus vidí, že vnější autorita církve je častokrát v ostrém kontrastu k vnitřní odpovědnosti každého jejího člena, především jejích představitelů. Poukazujeme na jedinou autoritu, kterou musí být pro každého živý Kristus ve svědectví Písma před institucionální autoritou církve. Pro Husa je nepřijatelné, aby ten, kdo zastává vyšší úřad v církvi byl už tím lepší, než ten, kdo v hierarchii církevní organizace stojí níže. Není možné, aby nejhorší kněz byl lepší než nejlepší laik jen z podstaty svátosti kněžství. Hus však nestojí programově proti autoritě, avšak tato autorita světská musí být podle něj založena na pevných základech Kristových. Každý člověk má přece právo zkoumat autoritativní požadavky svých představených, zda jsou vedeny zřetelnou touhou jednotlivce nebo skutečnou potřebou vycházející z Písma. Hus nevyzývá k otevřené revoluci, k neposlušnosti, k anarchii, volá k osobní odpovědnosti, k svobodě svědomí. Např. ve spisech o Šesti bludech nabádá posluchače, aby přemýšleli nad

otázkami stvoření, večere Páně, víry v církve a víry v Boha, aby uvažovali nad tím, kdo jim odpouští hříchy, koho a z jakého důvodu je nutné poslouchat, k čemu slouží klatba, co je svatokupectví. Nestanovuje, v co má člověk věřit, ale dává podněty k přemýšlení. Sestry a bratři, drazí přátelé, stojíme zde v Kostnici před památným kamenem Jana Husa a Jeronýma Pražského, středověkých mistrů, abychom zde v tuto chvíli rozjímali nad Husovým odkazem v čase a znovu přehodnocovali naše osobní životy. Zítřka tak bude právě v tuto chvíli činit celá Církev československá husitská za účasti prezidenta i předsedy vlády České republiky při slavnostních bohoslužbách v Betlémské kapli. Dnes, kdy cílem současného člověka žijícího v Evropě je "mít se dobře" ve smyslu materiálním, jako by Hus nebyl se svými spisy tzv. "up to date". Jako by byl jen smutnou vzpomínkou na naši společnou česko-německou minulost; avšak Hus apeluje na nás samé, žádá každého člověka, aby se zamyslel nad svým životem, aby jeho hmotný blahobyt nebo naopak hmotná nouze, nevedly k devastaci lidství, aby tělo nezvítězilo nad duší, Duchem, ale bylo s ním zajedno. Hus upozorňuje na to, že hlavou církve nemůže být člověk, ale jedině Kristus, a tak i každá světská vláda musí jednat podle Božích zákonů, pod zorným úhlem Božího soudu. Těžko dnes v podstatě v nekřesťanské Evropě založené na materiálním blahobytu a v sociálním napětí s bý-

Dokončení na str. 3

Nový služobník náboženskej obce v Bratislave

Nie každé ráno jari, či začínajúceho tohtoročného upršaného leta sa začína tak jasným slnečným svitom ako nedávna slávnostná nedela vysvätenia nového kňaza v našej cirkvi. V malom evanjelickom a. v. kostole v Bratislave na Lýcejskej ulici sme sa zišli v hojnom počte, aby sme nielen pozdravili ale aj preživali, vychutnávali nevšednú atmosféru slávnostného úkonu vysviacky kňaza Dr. Jozefa Kulačička bratom biskupom ThDr. Janom Hradilom, Th.D.

Pre našu vzráhajúcu sa NO je farárska posila v osobe brata J. Kulačička veľmi významná. Jeho vzdelanie s doterajšou praxou sú predurčené na to, aby svojimi schopnosťami zaplnil oblasti starostlivosti v našej cirkvi, ktoré už na neho nedočakavo čakajú. Mimoriadna širokospektrálnosť vo vzdelaní i praxi brata Kulačička priam predurčuje k možnosti rôzneho zaradenia v kňazskom povolání. Púchovský rodák PhDr. Jozef Kulačik bol vychovávaný veriacou rodinou, ktorá prihladnuc na jeho talent mu umožnila štúdium na renomovanej škole umelecko-priemyselnej v Kremnici, kde vyštudoval ryctvo a grafiku. Cítiac

potrebu prehĺbenia si vedomostí z tohto odboru umenia pokračoval v štúdiu v FFUK v Bratislave. Pri tom nezanebdával ani obohacovanie svojich vedomostí v cirkevnej – duchovnej oblasti. Preto začal študovať na Evanjelickej bohosloveckej teologickej fakulte. Tento záujem o duchovno sa prejavil v jeho tvorbe počas pôsobenia v náboženskom vysielaní Slovenskej televízie, kde ako redaktor a dramaturg bol autorom relácií prinášajúcich súčasný obraz života cirkvi, cirkevných spoločností na Slovensku i v zahraničí. Po úspešnom zvládnutí rozdielových skúšok v Prahe s následnou žiadosťou o kňazskú vysviacku sme sa stali účastníkmi jeho vysvätenia.

Všetci prítomní spolusvätitelia a bratia a sestry po tomto slávnostnom akte zotrvali so svojim novým farárom a jeho šarmantnou manželkou Annou v zborovej miestnosti v úprimnom a milom rozhovore so želaním, aby sa nám všetkým spolu aj naďalej v cirkevnom aj osobnom živote darilo. Celkovou záverečnou bodkou však zostali poníknuté sladkosti a iné dobroty z kuchyne šikovnej Anny.

Dr. Hedviga Kramárová, Bratislava

LUŠTĚNÍ S CYRILEM A METODĚJEM

Letošní 9. ročník Pouti na Sázavu se skutečně vydařil a snad nejvíce si ho užily děti. Tradiční dětský program totiž nabízel bohaté vyžití všem. S nejmenšími dětmi totiž mohli soutěžit také jejich rodiče, kteří si alespoň zopakovali své znalosti o věro zvěstech. Na začátku trasy se děti dozvěděly svůj úkol – doplnit příběh o dvou řeckých bratřích, kterak se dostali na dalekou Velkou Moravu a co všechno tu museli vykonat. Na každém z dalších pěti stanovišť musely děti podle tajemných symbolů vyluštit část příběhu o Cyrilu a Metodějovi a navíc podniknout různé další úkoly. Nejprve si děti zkusily, jak se asi šlo německým kněžím, kteří přišli do českých a moravských knížectví šířit

křesťanství. Musely přeskákat po "kamenech" přes "řeku", ale našťástí už nemusely zkoušet zklamání, které kněží prožili, když zde jejich latině nikdo nerozuměl. Hned poté se ale vžily do role obou bratrů. Oblékly si hábity a museli proběhnout překážkovou dráhou, jako když Cyril s Metodějem procházeli hustými lesy a neznámými městy. V dalším úkolu děti ukázaly, jak dobře znají literární dílo řeckých bratrů. Legendární texty se ovšem schovávaly mezi dobře známými pohádkami, romány či jinými matoucími knihami. Děti prokázaly velkou snahu, ale zapotili se i rodiče, když museli v mnoha názvech odhalit ty správné. Když Cyril s Metodějem vykonali na Velké Moravě, co se dalo, vypravili se za papežem do Říma, aby mu o

všem pověděli. Dalekou cestu si mohly zkusit i děti – s batohem plným "knih" musely doběhnout na značku a zase zpět. Putování ale neskončilo a hned v dalším úkolu se děti proplétaly mezi provazy, stejně jako Cyril se proplétal ulicemi Říma, než našel klášter, ve kterém strávil zbytek života. Při všech těchto úkolech si děti kromě další části příběhu vysloužily také korálek na svůj náramek. Na konci cesty tak měly celý příběh i pěknou ozdobu na památku. Autorka programu, sestra Mráková, i naši milí dobrovolníci si tedy zaslouží velký dík a společně můžeme doufat, že na příštím jubilejním ročníku Pouti na Sázavu je budou čekat další napínavé úkoly.

Kateřina Děkanovská

Pražský biskup při kázání v Kostnici před Husovým kamenem

Úvahy nad texty knihy 13

Tvá slova mě potěšila, vnesla radost do mého srdce.
Hospodine, Bože zástupů, patřím přece tobě. (Jr 15,16)

Během Ježíšovy řeči jedna žena ze zástupu vykřikla:

„Blaze lůnu, které tě nosilo, a prsům, jež jsi sál!“

On na to řekl: „Spíše blaze těm,

kdo slyší Boží slovo a dodržují je.“ (Lk 11,27.28)

Lukáš 11,14-36; Marek 11,20-26

Citované verše dnešních hesel mluví o radosti toho, kdo slyší Boží slovo a nechá je vstoupit do svého nitra, do svého života, aby tam konalo to, proč bylo posláno. A právě tahle skutečnost paradoxně může přivést takového člověka do problémů i konfliktu s jeho lidským okolím.

Jeremjáš říká, že jakmile k němu Boží slovo přišlo a on je přijal, byl jím potěšen a do jeho srdce vstoupila radost a jasné vědomí, že nepatří sám sobě, ale Hospodinu. On však to slovo neobdržel proto, aby si liboval v těchto pocitech, byl jím poslán doprostřed lidí, aby jim je zvěstoval a tak je zval k obrácení, k obnově jejich života.

Že to nebylo a není ani dnes nic snadného a dopředu nekonfliktního dokládá Lukášovo vyprávění o Ježíšově práci při vymítání démonů. Čteme tam i slova dokládající platnost toho, co je řečeno výše o Jeremjášově službě: „Blaze těm, kdo slyší Boží slovo a dodržují je.“

A také se tu říká: „Nikdo nerozsvítí lampu, aby ji postavil do skrýše nebo pod nádobu.“ Proč? Protože jinak hrozí, že by Bohem obdáván stane se takový člověk duchovním sobcem a lakomcem a světlo do něho vložené se stane tmou, celé jeho tělo bude tmou.

Konat službu zvěstování evangelia nebylo nikdy zcela snadné a bez rizik a problémů. I dnes jsou místa, kde je vykonavatel této služby přímo ohrožen na životě. V našich končinách je to pak něco zcela protikladného, totiž lhostejnost ze strany těch, k nimž jsme posíláni. Abychom jako poslaní služebníci nemalomyslně, neklesali a nepouštěli tuto službu, je nám třeba přítomnosti Boží víry. Ona nám dává nejen schopnost, ale i sílu, vůli nepochybovat v srdci a věřit, že se vskutku děje to, co zvěstujeme, byť to ještě nevidíme a nerozpoznáváme.

Jan Hálek

Z kazatelského plánu

8. neděle po svátcích svatodušních

Neboť duch náš touží povznést se k tobě v zbožné modlitbě

Není náboženství bez modlitby. Církev Kristova se liší ode všech tím, že se dovede modlit v duchu a v pravdě. Zná toho, ke komu volá, a proto se nemodlí toliko rty, ale srdcem. Očekává milostivé vyslyšení. Spoléhá na Boží moudrost. Modlitebník, jakého Bůh hledá, nejen prosí, ale nezapomíná děkovat. Nemodlí se jen v nouzi. Povznáší svého ducha k nebi, i když má důvod se radovat. Zpívá Hospodinu vždycky novou píseň, neboť chodí Božím světem s otevřenými očima. Právě proto je modlitba zvláštností živé církve. V ní nemyslí Kristův vyznavač jen na sebe, ale také na všechny, kdo se nemodlí. Jsou-li dokonce nepřáteli církve, ta v duchu a v pravdě se právě za ně modlí, aby její programy sebeušlechtilější nezůstaly jen programem.

Vstup: 1 S 2,1-10

Tužby:

2. Za ducha modlitebního, za srdce čistá a rty neposkvřené...
3. Za bližní své, přátele i nepřátele, příznivce i odpůrce...

Epištola: Jk 5,13-18

Evangelium: L 11,5-13

K obětování: Fp 4,6-7

K pozhánání: 1 Tm 2,1

Modlitba:

Za pohoštění chlebem živým z nebe, za kalich vína života, radosti i naděje ti děkujeme, Spasiteli náš, Synu Boží a náš bratře, provázej nás všechny v naší práci i v modlitbách svým svatým pozhánáním. Amen.

Vhodné písně: 97 nebo 139; 67 nebo 107; 201

PŘEČTĚTE SI V BIBLI

Náš církev náleží k reformačním církvím, které mají za základ zbožnosti Písmo svaté. Ale v některých našich náboženských obcích se bohužel nekonají biblické hodiny. Proto postupně předložíme několik programů pro ty věřící, kteří se doma sami chtějí sblížit s Bibli. Věříme, že tato četba je bude inspirovat k zamýšlení a modlitbě.

(pokračování z minulého čísla)
Pokud se Ježíšovi posluchači postili, půst pro ně neměl být záležitostí smuteční, ale radostným návratem k Bohu.

Mt 6,16-18

Starokřesťanská církev

Zde byl půst prostředkem k duchovnímu soustředění při důležitém rozhodování ke zjevení Boží vůle.

Barnabáš a Saul-Pavel povolání k misijnímu dílu v Antiochii.

Sk 13,1-3

Ustanovení starších v církvích v Lystře, Ikoniu a Pisidské Antiochii.

Sk 14,21-23

Pavel při výčtu svých útrap, pronásledování a rozmanitých nebezpečí zmiňuje nejen hladovění, ale i posty.

2 K 6,5; 11,27

Pavel považuje předepsané židovské posty za "lidské předpisy"; tělesné umrtvování nepokládá za zvláštní projev zbožnosti.

Ko 2,20-23

V epištolách a nejstarších rukopisech novozákonních spisů chybí jakékoli zmínky o postu.

Ve 2. století se ujal zvyk postit se

v den pobývání Krista v hrobě (Velký pátek). Před křtem se postil katechumen i ten, kdo křest uděloval. Teprve ve 3. století ožila v církvi stará židovská zbožnost, která se na postu zakládala. Vlivem cizího myšlení byl pak půst považován za prostředek k potlačování těla.

Pokoušení, svod a pohoršení

Sloveso "pokoušet" má dvojí význam. Je uváděno ve smyslu "zkoušet" – pak pokoušení = zkouška; např. pokoušet Pána Boha = zkoušet jeho trpělivost; pokoušet Pána Ježíše = nachytat jej při nějaké chybě, což činili farizeové. Sloveso "pokoušet" má ještě druhý význam: "svádět ke zlému, k odpadnutí od Boha a od cesty, jím určené". Oba významy spolu často souvisejí. Nový zákon má pro obojí jeden výraz: "peirasmos".

Lid Boží a pokoušení

Izraelité byli v pokoušení nedůvěřovat Hospodinu, když táhli z pouště Sínu a utábořili se v Refidimu. Žízeň a reptání. Na pokyn Boží vyvedl Mojžíš vodu ze skály a na památku pojmenoval to místo

Massa a Meriba (to je Pokoušení a Svár).

Ex 17,1-7; Ž 95,8

Po předání Desatera vybízel Mojžíš lid ke svaté bázni a poslušnosti: „Střežte se, aby se vaše srdce nedalo zlákat, takže byste sloužili jiným bohům a klaněli se jim!“ (Kral.: Vystříhejtež se tedy, aby nebylo svedeno srdce vaše.)

Dt 11,16

Kdyby se stalo, že by ničemní mužové svedli lid ve městě slovy: „Pojďme sloužit jiným bohům,“ měli by být obyvatelé toho města vybiti ostřím meče a celé město spáleno jako prokleté.

Dt 13,13-19 (12-18)

Cizí bohové byli Izraelcům léčkou a pokoušením na každém kroku při obsazování země zaslíbené. Téměř každá kapitola knihy Soudců sděluje, že Izraelci zapoměli na svého Boha a sloužili baalům a ašerám (Aštoretě). Dočtete se o Božích trestech a božím milosrdenství. Aspoň dva příklady: Mladá generace po smrti Jozuově a soudce Otniel.

Sd 2,11-14; 3,7-11

Texty vybrala: Jiřina Kubíková

(pokračování příště)

Nad Písmem

RŮST DO PODOBY BOŽÍHO DÍTĚTE

L 11,5-13

Švýcarský theolog Bull přirovnává život člověka k životu potápěče na dně rozbourěného oceánu. Jen tenká trubice ho spojuje se světem nahoře a dodává mu vzduch nezbytně potřebný k životu. Tak i upřímná a vroucí modlitba je prostředkem, který spojuje člověka s Bohem jako zdrojem duchovního života. Modlitba je pro věřícího člověka nutná jako dýchání. Vždyť má tu moc odvádět to, co člověka dusí, otravuje a trápí. Modlitba přivádí lidské duši ten Boží kyslík, bez něhož křesťanská víra a láska skomírá a hyne. Bez vroucí a upřímné modlitby nikdo nedoroste do podoby Božího dítěte. Jen v rozhovorech lásky s nebeským Otcem se člověk může s Bohem sjednocovat.

Boha poznávat, ale také rozpoznávat pravdivě i sama sebe. Vždyť modlitba, to je otevření svého srdce Bohu a svěření se se vším, čím moje srdce a nitro je naplněno.

Popírat požehnání modlitby, popírat její velikou sílu je stejné, jako tvrdit o nějakém stromě, že nese trpké ovoce a přitom jeho plody ani neochutnal. Proto Písmo nás vybízí: „Okuste a u-zříte, že Hospodin je dobrý.“ (Ž 34,9) Mnozí to už poznali, okusili a také o tom vydali svá svědectví. Mohli bychom uvést celý oblak svědků, na nichž je vidět moc a síla modlitby. Sám Ježíš Kristus dostává v zahradě Getsemanské sílu unést kříž Velkého pátku. Jen vroucí modlitba dává sílu vyznat: „Avšak ne jak já chci, ale jak ty chceš.“

Vzpomeňme na první křesťany, kteří se denně scházeli ke společným modlitbám. To byl ten nevyčerpatelný a

pro jejich pronásledovatele nepochopitelný zdroj síly, který naplňoval jejich srdce takovou statečností a věrností Pánu. Všichni věrní následovníci Kristovi byli a jsou lidmi modlitby, M. J. Hus se cestou na hranici modlí. J. A. Komenský přes všechna utrpení, bolesti a ztráty jde tím labyrintem světa pevně a vyrovnaně. Tou velikou silou k takovému životnímu postoji byla mu právě modlitba. Denně se modlil ta slova žalmu 90: „Nauč nás počítat naše dny, ať získáme moudrost srdce. Vrať se, Hospodine! Ještě dlouho se chceš hněvat? Měj se svými služebníky soucit, nasyť nás svým milosrdenstvím hned ráno a po všechny své dny se budeme radovat a plesat.“ (Ž 90,12-14)

I náš první patriarcha dr. Karel Farský denně poklekl a ztišil se, děkoval, Pána oslavoval a prosil. Tak to také vyjádřil v liturgii: „Tobě prosby přednést, chválu vzdát i vroucí dík.“ Nejsou také žádným tajemstvím svědectví mnoha vynikajících lékařů, kteří vyznávají jak právě lidé víry, lidé modlitby jsou vzorem rychlosti v uzdravování. Člověk vyrovnaný, usmířený, odevzdaný do Božích rukou v bolesti i radosti se snadněji léčí. I to je ovoce modlitby v duchu a pravdě.

Důvěřovat v Boha, to je veliké bohatství, veliká radost, opora a síla. To je klid pro kroky Tvého života, který neuspává, neumrtvuje, ale který v životě tvoří. Důvěřivá a upřímná modlitba je vždy dechem víry. Věřící člověk si však musí dávat pozor na to, zda to, čemu říká modlitba, je opravdu modlitbou. Jde o to, zda to není jen

takový povděčný prostředek, jak se zajistit před jakýmsi osudem. Taková modlitba je jen urážkou Boha a člověka Bohu jen odcizuje. Ne nadarmo slyšíme tu prosbu učedníka: „Pane, nauč nás modlit se.“ Bůh sám svým Duchem nás naučí tomu potřebnému: totiž neobletovat a důvěřovat, že Bůh vždycky dá, i když to dáni bude třeba jiné, než my právě očekáváme.

Člověk má právo i úkol ve své modlitbě Boha chválit, oslavovat, Bohu děkovat, prosit, hledat a tlouci na bránu Božího království. Kdo tak činí, nemůže se však domnívat, že se mu dostane všeho, čeho se mu jenom zachce. V tom trojím zaslíbení, které dnes slyšíme z evangelia, je i trojí napomenutí.

Proste a bude vám dáno. Prosit, ale vždy tak, abys všecky věci Bohu předložil. Prosit, ale jako ten, kdo opravdu prosí a nevynucuje. Prosit jako ten, kdo má zcela prázdné ruce, kdo ví, že nemůže nic nabídnout, ale přece důvěřuje a očekává.

Hleďte a naleznete. Hledat, ale tak, abys hledal věci Boží, co je shůry. Ne nadarmo k nám zní slovo Ježíšovo: „Hleďte království Boží a všechno ostatní vám bude přidáno.“ (Mt 6,33) Tlučte a bude vám otevřeno. Tlouci, ale tak, abys tloukl na dveře Božího království, jež jsou zavřené, ale k nimž je klíčem právě naše poslušnost.

V tomto trojím je odpověď i na naši častou otázku, co k našim modlitbám říká Bůh. "Neboť každý, kdo prosí, dostává, kdo hledá, nalézá, a kdo tluče, tomu bude otevřeno."

(kn)

KOMENTÁŘ K ZÁKLADŮM VÍRY – K DISKUSI XI

KAZATELÉ, PASTORAČNÍ ASISTENTI
(Služba církve II.1.1.-II.2.3.)

1. Společný charakter služby kazatelů, katechetů a pastoračních asistentů

II.1.1. Církev československá husitská vytváří rozmanité formy služby, kterými se věřící podílejí na činnosti učitelské a pastýřské. Od počátku církve se jednalo o službu učitelů náboženství (katechetů), nejen duchovních, ale i laiků. Po II. světové válce byla vytvořena služba kazatelská. V nové situaci, kdy církev rozvíjí pastorační a sociální činnost, osamostatnila službu pastoračních asistentů.

II.1.2. Základem těchto forem služeb je všeobecné kněžství všech věřících.

Kazatelé, katecheté a pastorační asistenti se podílejí na duchovenské službě; speciálně službou učitelskou, pastýřskou a sociální. Nekonají však službu svátostnou.

II.1.3. Současnou praxi těchto forem služby určují řády církve.

2. Pověření ke službě kazatelů, katechetů a pastoračních asistentů

II.2.1. Těmito službami církev pověřuje své členy, kteří splňují základní kritéria (víra, účast na životě obce a doporučení od obce; občanská a mravní bezúhonnost, vokace a odborná příprava, schopnost vykonávat daný úkol).

II.2.2. Pověření k těmto službám koná církev podle svých řádů roz-

hodnutím příslušného svého orgánu a následnými mimosvátostnými liturgickými obřady zvanými "Pověření a vyslání kazatele", "Pověření a vyslání katechety", "Pověření a vyslání pastoračního asistenta" obsaženými v Obřadní příručce (Agendě).

II.2.3. Podstatným znakem těchto obřadů je slib kandidáta této služby; modlitba se vztaženými rukama konaná biskupem či jeho zástupcem za účasti shromážděné obce a jeho prohlášení kazatelem (katechetou či pastoračním asistentem), podle řádů Církve československé husitské. Pověření k těmto službám narozdíl od svěcení kněžstva nemusí mít celožitovní charakter.

Pokračování příště

140 let od úmrtí J. E. Purkyně

Jeden z největších českých vědců, jehož věhlas byl takový, že prý stačilo napsat adresu Purkyně, Evropa, pocházel z rodiny knížecího hospodářského úředníka. Na studiích se udržoval kondicemi, po absolutoriu nastoupil na místo vychovatele v rodině barona Hildprandta, s jehož synem strávil delší dobu na hornické akademii v Banské Štiavnici. Začal se velmi živě zajímat o přírodní vědy a už jako šestadvacetiletý se vrátil na pražskou universitu studovat medicínu.

Po doktorátu (roku 1818) se věnoval převážně teorii a získával první věhlas zejména ve fyziologii. Plných 27 let působil ve Vratslavi. Zdejší universita mu vděčí za první fyziologický ústav v Evropě, otevřený zprvu v jeho bytě, než roku 1839 získal vlastní budovu.

Jeho objevy jsou velice rozsáhlé, oproti tehdejšímu zvyku nepřednášel fyziologii dogmaticky, ale učinil z ní vědu přísně experimentální. Zásluhu jsou i jeho práce optické, vycházející ze studií fyziologie vidění. Vrcholu dosáhl vypracováním buněčné teorie, podle níž se všechna živočišná i rostlinná těla skládají z buněk tvořených protoplazmou (což je jeho vlastní pojem převzatý vědou celého světa). Právě učení o buňce mu přineslo jeho evropskou proslulost.

Domů se vrátil roku 1849. V nejtěžších dobách Bachova absolutismu přednášel česky. Živě se podílel na vlasteneckém dění, již před svým příchodem do Prahy se zúčastnil Slovanského sjezdu v roce 1848. Nadšeně se zajímal o českou literaturu, byl neohroženým přítelem Boženy Němcové i K. Havlíčka Borovského, a to i v době, kdy se k nim mnozí ustrašení vlástenci raději neznali.

Díky svým neochvějným zásadám a ryzí povaze si u rakouských úřadů vysloužil přídomek "nepolepšitelný starý muž". Byl pod stálým policejním dohledem a roku 1852 se za česky pronesený projev ocitl i v policejním vyšetřování.

Spolu s Vojtou Náprstkem pečoval o rozvoj českého průmyslu a podporoval i vzdělání žen. Do češtiny překládal básně Schillerovy i díla Goethova, naopak německý svět seznamoval s vynikajícími soudobými díly českými.

Všestrannost jeho osobnosti je zřejmá i ze skutečnosti, že stál u založení dodnes vycházejícího přírodovědeckého časopisu Živa, který léta redigoval, stejně jako časopis Krok. Spoluzakládal Sokol, Hlahol, Uměleckou besedu, Spolek českých lékařů a další.

Pocty a vyznamenání obdržel již za jeho života jsou nesčetné, více než 50 učených společností celého světa jej učinilo svým čestným členem.

(red)

ODKAZ SVĚDKA PÁNĚ...

Dokončení ze str. 1
valými africkými koloniemi apelovat na Evropskou komisi, Parlament či Radu, aby se nenechávali vést pomíjivostí aktuálních hmotných problémů, ale soustředili se na otázky nepomíjějící, avšak co můžeme převzít z odkazu M. J. Husa, je apel na jednotlivce, na svobodné uvažování a následování příkladů. Ano, můžeme začít jeden každý u sebe, žít podle Písma, v souladu se svým svědomím, a řečeno s Písmem, vyjímát

trámy ze svých očí a pomáhat vyjímat třísky z očí svých bližních. Sestry a bratři, vážení hosté, ať je nám toto mezinárodní shromáždění mementem do našich všedních životů, ať překonáváme hranice a bariéry, ale také ať umíme bránit a hájit Pravdu Boží před atakem materialismu, ateismu i všech druhů náboženského fundamentalismu v Evropě i ve světě.
AMEN.

(dt)

VZPOMÍNKY BIBLICKÉHO KOLPORTÉRA

Pod tímto názvem vydala Česká biblická společnost vzpomínky Jindřicha Špačka, kolportéra a později i ředitele Biblické britské společnosti v letech 1903 – 1936. Celou knihou se line touha, aby Jindřich Špaček, jako otec devíti dětí, mohl prožívat tu radost, slyšet, že jeho synové i dcery chodí v upřímnosti své víry. Byl jim dobrým příkladem a Hospodin vyslyšel jeho prosby. Čtyřicet dva let po jeho úmrtí se jeho nejmladší vnuk Jaromír Verner zasloužil o to, aby vzpomínky určené dětem a vnoučatům, které z rukopisů přepsala na staršíčkém psacím stroje jeho matka Lydie, byly vydány v knižní podobě. Výsledkem toho je líbezná čtení plné víry, které vás zasáhne svou upřímností. Pisatel nic nezamlčuje, ale také nic zlomyslně nezakresluje. Zmiňuje se o křivdách, které přijal s pokorným srdcem, o určité nevráživosti mezi církvemi, avšak na druhé straně svědčí o lásce, víře, nezměrné obětavosti a ochotě ke službě. S autorem prožíváme jeho zklamání z toho, že mnozí věřící žijí v rozporu se svým vyznáním a jsme zahanbeni jeho přisností k sobě samému, spojenou s obavami z toho, aby ho satan nesvedl ke hříchu.

Jindřich Špaček se vyučil ševcem za podmínek tak tvrdých, že se to zdá dnešnímu čtenáři až neuvěřitelné. Ani nedělní volno nebylo v přílišné snaze vyhovět zákazníkům v té době samo-

zřejmostí. Čtenář se vydává s autorem na dlouhé čtyřhodinové pěší cesty krajinou na nedělní bohoslužby.

Až v dospělosti se Jindřich Špaček stal členem Svobodné reformované církve, která od roku 1919 přijala nové jméno Jednota československá. Tato církev nebyla za Rakouska státem uznaná a tudíž ani podporovaná. Pro jejich věřící to znamenalo i mnohé těžkosti. S údivem jsem četla, že manželství Jindřicha a Anny Špačkových, uzavřené úředně na okresním hejtmánství, bylo po pěti letech trvání zpochybněno pro překážku různosti náboženství a sňatek měl být prohlášen za neplatný. Manželům to trvalo pět měsíců, než se jim podařilo tuto námitku vyvrátit. O tom, jakou má úřední šiml neuvěřitelně dlouhou životnost, svědčí i poznámka, že s touto překážkou museli manželé zápatit ještě jednou a to až v roce 1950, kdy Anna Špačková při podání žádosti o přiznání důchodu po manželovi musela znovu dokazovat, že byla skutečně vdaná, neboť příslušné listiny na úřadě nebyly opraveny a doplněny.

Celá knížka je cenným dokumentem doby pro nás dávno minulé. Pokud se vydáme po stopách Jindřicha Špačka, poznáme mnohé. Půjďme na handl a později i na vandr. Poznáme kousek protestantského Německa a zastavíme se i v útočišti exulantů v Herrnhutu, neboli v Ochránově

v roce 1890. Dovolte mi citovat alespoň odstavec: „V ulicích Ochránova byl úplný klid, krámy zavřeny a pak lidé, když všichni vyšli z domu, směřovali k modlitebně a podle stuh na hlavách žen bylo lze poznati jejich stav. Děvčata měla růžové stuhy, konfirmantky růžově lemované, dospělé dívky červené, vdané ženy modré, vdovy bílé.“

Dozvíme se z knihy mnoho o poměrech v pohraničí, o první světové válce, o práci kolportéra, o bratislavském knižním veletrhu, o cestách do zahraničí i o tom, jak Anna teprve v šedesáti letech jela poprvé rychlíkem na dovolenou. Její vzpomínky jsou také součástí této knihy. Se zaujetím jsem četla i o tom, jak celá rodina Špačková chodila dvakrát za neděli sem a tam pěšky ze Smíchova do modlitebny v Soukenické ulici, a to pokaždé přes Karlův most, aby ušetřili za tramvaj a za mostné. Ušetřená částka za jeden rok totiž představovala výdaje za oblečení na jedno dítě.

Mohla bych o této knize ještě dlouho psát. Byla jsem jejím čtením nadšena. Pokud chcete někomu (zvláště ze starší generace) udělat radost, kupte mu ji. Pokud se zabýváte historií nebo religionistikou, neměla by chybět ve vaší knihovně – a to ne ani tak pro fakta, ale pro celkové pochopení způsobu myšlení lidí v této době.

Jindřiška Kubáčová

TIP NA VÝLET

DO KRAJE, KDE SE NARODIL SPOLUAUTOR DEKRETU KUTNOHORSKÉHO

Autobus vás provede obcí Jesenice u Prahy, která je spjata husitstvím. Připomeňme si dva muže.

Jan Sádlo ze Smilkova. Měl v Jesenicích majetek. Byl hejtman a radikální husita, zásadový kališník, jeden ze zemských vladařů. Hrad měl v Kostelci nad Sázkou – s dnešním názvem Zbořený Kostelec. Od roku 1407 pro oblibnost byl ve službách krále Václava IV. Byl horlivým přívržencem Jana Husa. Ovšem po smrti krále r. 1419 se stal nepohodlným. Jako hejtman často jezdil do Prahy a někdy nocoval ve své Jesenicích. Naposledy v Jesenicích byl, když jel vyvrátit křivé nařčení, že přeběhl k císaři Zikmundovi. Toto podezření se snažil vyvrátit na pražské radnici. Byl však zajat a také mučen. 28. 1. 1422 byl k ránu vyvěšen ze sklepení. Po krátkém soudu, kdy se nemohl hájit, byl obviněn ze zrady a stát u studny na Staroměstské radnici. K popravě dal příkaz jeho přítel kněz Jan Želivský.

Mistr Jan z Jesenice. Bakalářské vzdělání tomuto muži údajně umožnil Jan Sádlo. V italské Bologni získal nejvyšší akademickou hodnost, doktora všech práv. Byl osobním

zpovědníkem manželky krále Václava IV. a později žákem a přítelem J. Husa. Jako zkušený právník napsal obhajobu Dekretu kutnohorského v latinském traktátu *Defensio mandati regis Wenceslai* (Obrana mandátu krále Václava), který předal Mikuláši Augustinovu, který svým vlivem dosáhl, že král upustil od podpory německých požadavků. To se stalo 9. 5. 1409 a rektor M. Henning z Baltenhagenu byl zbaven úřadu a král ustanovil rektorem univerzity Zdeňka z Labouně, Husova stoupence. Mistr Jan z Jesenice byl mluvčím konzervativního křídla husitů. Papež ho za to uvrhl do kladby a nad Prahou byl vyhlášen interdict. Král Václav IV. v únoru 1419 nařídil ho vypovědět z Prahy. Jan se proto potloukal s různými houfy husitů po jižních Čechách, až byl zajat vojáky Oldřicha z Rožmberka a uvězněn. Zemřel v hladomorně v Krumlově v listopadu 1420.

Hora Křížky je památná tím, že 29. 9. 1419 se zde konal tábor lidu. Plzeňský kazatel Václav Koranda zde vyhlásil "království boží na zemi" a vyzval poutníky k tažení na Prahu. Hora Křížky se tak stala místem posledního neozbrojeného setkání lidu před husitskými válkami.

Spojení: pražským metrem do stanice Budějovická. Odtud autobusem č. 335 do zastávky Sulice-Mandava.

Jan Vlasák

ZPRÁVY

Rodinné pobyty

Nabízím zajištění týdenních pobytů pro rodinu v Mariánských Lázních. Pobyt pro jednu osobu zahrnuje ubytování ve dvoulůžkovém pokoji (v hotelu v centru města) a stravu formou plné penze. Kapacita pro jeden termín je 40 míst, předjednáno je zatím pět turnusů. Nástupní den je vždy v neděli, a to 2., 9., 16., 23. a 30. srpna.

Alternativně může hotel zajistit zvýhodněné ceny pro lázeňské procedury, pokud by někdo měl zájem - balíček pěti procedur za 800 Kč, běžně stojí cca 2000 Kč.

V blízkosti Mariánských Lázní je

KŘESŤANSKÁ TURISTICKÁ AGENTURA MESITES

již desátý rok nabízí ubytování v apartmánech u moře v Chorvatsku za skvělé ceny!

www.mesites.cz

Využitím našich služeb současně podpoříte misijní práci manželů Dohnalových v Chorvatsku. Objekty jsou ideální pro rodinnou, sborovou dovolenou i dovolenou studentů a mládeže. Objednávejte, dokud jsou ještě volné termíny!

info@mesites.cz

kata.mesites@seznam.cz

Skype: [katadohnal](https://www.skype.com/user/katadohnal)

GSM +38591 5659536

možné navštívit zámek Kynžvart, starobylé město Cheb nebo nedaleké Františkovy Lázně.

Cena pobytu je pro jednu osobu na

dvoulůžkovém pokoji (s kompletní stravou, ve všech termínech) 3990 Kč za osobu dospělou, dítě do 12 let věku 60 % z celkové ceny 3990 Kč, dítě do tří let zdarma (bez nároku na služby).

Lázeňský poplatek 15 Kč na osobu a den se platí přímo na recepci.

Domnívám se, že výše uvedené by mohlo oslovit všechny, kteří mají zájem o společně prožívané chvíle v kruhu rodinném, případně o poznání s jinými rodinami.

Srdčně vás zve organizátorka Lenka Junková, telefon: 606 375 373, e-mail: junkova.lenka@seznam.cz

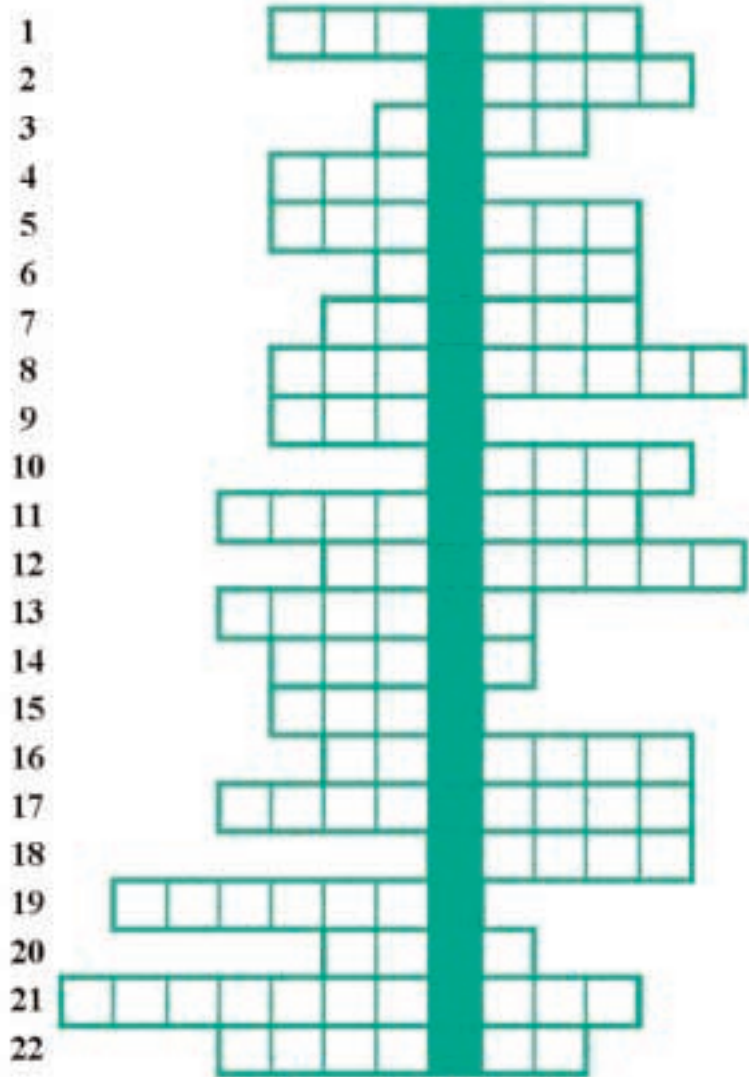
(lj)

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

O VYSLYŠENÍ PROSEB

Dnes se seznámíme s textem L 11,5-13 o tom, že naše modlitby mají být vytrvalé. Asi však budete potřebovat k ruce Bibli, protože mnoho slov je vynechaných - ta je třeba podle čísel vepsat do doplňovačky.

Řekl jim: „Někdo z vás bude mít (1), půjde k němu o půlnoci a řekne mu: ‚Příteli, (4) mi tři chleby, protože právě teď ke mně přišel přítel, který je na (13), a já mu (6) co dát.‘ On mu (19) odpoví: ‚(8) mne! (10) jsou již zavřeny a děti jsou se mnou na (2). Nebudu přece (17), abych ti to dal.‘ Pravím vám, i když nevstane a (12) mu, ač je jeho přítel, vstane pro jeho (21) a dá mu vše, co (17). A tak vám (7): Proste a (3) vám (15); (11) a naleznete; tlučte a bude vám otevřeno. Neboť každý, kdo prosí, (5), a kdo hledá, nalézá, a kdo tluče, (9) bude otevřeno. Což je mezi vámi otec, který by dal (14) synu hada, když ho prosí o rybu? Nebo by mu dal štíra, když ho (22) o (18)? Jestliže tedy vy, ač jste zlí, umíte svým dětem dávat dobré dary, čím spíše váš (20) z nebe dá Ducha svatého těm, kdo ho prosí!“

(Řešení z minulého čísla: chybějící stín mezi klasy; chybějící zrnko; na jiném klasu jsou zrnka navíc; jeden list je delší; jeden stonk je změněn.)

Jana Krajčírřiková

Koncerty u sv. Mikuláše

* 27. 7. – 20 h

W. A. Mozart – Requiem
Praga Sinfonietta Orchestra,
Vox Praga Chorus,
diriguje: M. Němcová

* 28. 7. – 17 h

Händel, Pachelbel, Dvořák
Dana Krausová – soprán,
Bohumír Rabas – varhany

* 29. 7. – 17 h

Händel, Pachelbel, Bach
Josef Prokop – varhany
Miroslav Laštovka – trubka

* 30. 7. – 17 h

Haydn, Vranický, Mozart
STRING TRIO PRAGA

* 31. 7. – 17 h

Bach, Händel, Mozart
Otomar Kvěch – varhany
Václav Slivanský – flétna

* 31. 7. – 20 h

Bach, Vivaldi, Dvořák,
Beethoven
Vivaldi orchestra Praga,
V. Návrat – barokní housle,

Y. Škvárová – mezzosoprán
* 1. 8. – 17 h

Dvořák, Bach, Vivaldi
A. Vršinská – mezzosoprán
M. Šestáková – varhany

* 1. 8. – 17 h

Dvořák, Händel, Vivaldi
New Prague Radio Symphony
* 1. 8. – 20 h

Dvořák, Händel, Vivaldi, Ravel
New Prague Radio Symphony
M. Volánek – trubka

* 2. 8. – 17 h

Bach, Händel, Rossini
K. Valoušková – soprán,
O. Musilová – mezzosoprán,
Z. Němečková – varhany

* 2. 8. – 20 h

Dvořák, Händel, Vivaldi, Ravel
New Prague Radio Symphony
M. Volánek – trubka

KALENDARIUM – ČERVENEC

27. 7. 1469 - Při cestě na pomoc obleženému Uherskému Hradišti byl ve Veselí nad Moravou zajat Viktorin a odvezen do uherských pevností (do Trenčína, pak na Visegrád). Jiří poslal na Moravu mladšího syna Jindřicha (dosud bojoval ve Slezsku a Horní Lužici), ten osvobodil Hradiště a porazil 2. listopadu t. r. u Uherského Brodu Matyáše, zpusťošil celé okolí Trenčína a vrátil se k zimnímu ležení na Moravu.

27. 7. 1784 - Vydán byl zákaz dovozu zahraničních výrobků pro veřejný prodej. Jednalo se téměř o všechny druhy textilních výrobků, skla, plechu, galanterie aj. Zavedený celní prohibiční systém měl přispět k rozvoji vlastní výroby.

27. 7. 1834 - J. K. Tyl se skupinou svých přátel - ochotníků (K. Sabina, J. Malý, K. H. Mácha, K. V. Zap, J. Kaška, F. Hajniš a další) uspořádal v malém soukromém Kajetánském divadle (umístěném v bývalém refektáři kajetánů na Malé Straně v Praze) divadelní představení (jen pro zvané hosty, k nimž mj. patřili J. Jungmann, F. Palacký, F. L. Čelakovský, V. Hanka). V únoru následujícího roku začali hrát ochotníci pod Tylovým vedením i pro veřejnost. Hrál se tu do 11. června 1837.

27. 7. 1954 - Vláda zrušila evidenci náboženského vyznání. Ze všech formulářů a dotazníků měly zmizet rubriky zjišťující náboženské přesvědčení. Rovněž národní výbory a statistický úřad přestaly vést tuto evidenci. Nadále ovšem existoval neustálý dozor StB nad statistici "aktivisti" všech církví.

28. 7. 1869 - Zemřel v Praze Jan Evangelista Purkyně (* 17. 12. 1787 v Libochovicích) - slavný učenec - fyziolog - viz i str. 3.

28. 7. 1879 - Narodil se v Krasoňově v Čechách Inocenc Arnošt Bláha (+ 25. 4. 1960 v Brně) - sociolog a filosof, který navazoval na pozitivistickou koncepci a byl ovlivněn i sociologickým objektivismem. Těžiště jeho práce je v teoreticko-metodologických a monografických sociologických spisech (*Sociologie dělníka a sedláka, Sociologie inteligence, Sociologie dětství*) a v oblasti etiky a výchovy (*Filosofie mravnosti*). Vedle vlastní významné vědecké a pedagogické práce, která vedla k vytvoření tzv. brněnské sociologické školy, je důležitá jeho činnost v Masarykově sociologické společnosti, při vydávání Sociologické knihovny a časopisu Sociologická revue. Ve své činnosti mohl pokračovat ještě po 2. světové válce (až do roku 1949), kdy byl též členem odborné komise UNESCO. Jeho syntetické dílo *Sociologie* vyšlo až posmrtně.

28. 7. 1914 - Rakousko-Uhersko vyhlásilo Srbsku válku (známou vyhláškou Mým národům); o den později začalo jeho podunajské loďstvo bombardovat Bělehrad.

29. 7. 1784 - Zaveden byl nový studijní řád na pražské univerzitě. Filosofické studium bylo rozvrženo na 3 roky a byly zavedeny nové předměty (k matematice, filosofii a fyzice přistoupily ještě obecné dějiny a tzv. krásné vědy a jako mimořádné předměty přírodní vědy, fyzikální zeměpis, pomocné vědy historické, praktická matematika a technologie). Součástí filosofické fakulty se stala škola inženýrská (1715). Studijní reformy na právnické fakultě (čtyřleté studium) a lékařské fakultě (pětileté studium) zvyšovaly jejich praktický účel. Vyučovacím jazykem se stala němčina místo dosavadní latiny. Na univerzitu byl umožněn vstup i protestantským profesorům.

30. 7. 1419 - Po kázání v kostele P. Marie Sněžné se kazatel Jan Želivský (působil zde od roku 1418) odebral s tajně vyzbrojeným zástupem k Novoměstské radnici. Želivský vyzval konšely, aby propustili uvězněné kališníky. Když odmítli, vrhl lid na radnici a vyházal přítomné radní z oken. Ti našli smrt na kopích shromážděného davu. Pražská chudina vedená Janem Želivským se zmocnila novoměstské radnice. Byli zvoleni čtyři hejtmány, které král Václav IV. uznal. První pražská defenestrace se stala signálem k husitské revoluci.

30. 7. 1674 - Zemřel v Praze Karel Škréta (* 1610 v Praze) - malíř, který mimořádnou kvalitou svého díla i zakladatelským významem patří k největším osobnostem českého malířství. Pocházel ze starého jihočeského mlynářského rodu, otce však ztratil již v útlém dětství. Základy výtvarného vzdělání získal v Praze v okruhu rudolfínských umělců, pravděpodobně u nizozemského rytce E. Sadelera. Roku 1628 musel jako protestant opustit vlast. Po dvou letech ve Freibergu se vydal do Itálie - poznal Benátky, Bolognu, Florencii, Řím. Už tehdy získal proslulost jako portrétista. Přijetí římskokatolické víry mu umožnilo návrat do Prahy, kde vznikly jeho monumentální obrazy s náboženskou tematikou plné umělecké síly. Skupinová podobizna rezače drahokamů Miseroniho a jeho rodiny nemá ve středoevropské malbě obdoby.

31. 7. 1459 - Císař Fridrich III. udělil v Brně Jiřímu z Poděbrad České království v léno.

31. 7. 1619 - Stavovský generální sněm v Praze (zahájený 8. července) schválil novou ústavu České koruny. Obsahovala 100 článků, které se týkaly ústavního života celého českého státu (předpisy o vzájemných vztazích, společných otázkách finančních, ochraně evangelické církve, právech stavů, obraně státu apod.). Ústava měla charakter výrazně stavovský, protipanovačnický, český stát se přetvořil ve volnou konfederaci pěti zemí (republik); český král byl jakýmsi svazovým prezidentem, jemuž mohli stavové vypovědět poslušnost.

31. 7. 1914 - Vyhlášena byla všeobecná mobilizace v Rakousko-Uhersku (muži do 37 let). V těchto dnech mobilizovaly a vstupovaly do války další evropské státy: Rusko, Německo, Francie, Velká Británie. Rakousko-Uhersko vypovědělo válku Rusku (6. srpna), 7. srpna ohlásila válku s Rakousko-Uherskem Černá Hora, 11. srpna vypověděla válku Rakousko-Uhersku Francie, příštího dne Anglie a 28. srpna ohlásilo Rakousko-Uhersko válku Belgii.

(red)

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 166 26 Praha 6

Šéfredaktorka: Dr. Helena Bastlová, redakce: Mgr. Jana Krajčírřiková, Ivana Kyselová, Mgr. Ervín Kukuczka, Petra Štěpánová, tel.: 220398107, mail: ceskyzapas@ccsh.cz

Tisk: Grafotechna, Distribuce: A.L.L. production s.r.o., F. V. Veselého 15, 190 00 Praha 9